

**ШЛЯХИ
УДОСКОНАЛЕННЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В АУДІОВІЗУАЛЬНІЙ СФЕРІ**

26 червня 2022 р.

Круглий стіл

**Організований за ініціативою
факультету аудіовізуального
мистецтва
Харківської державної
академії культури**

Факультет АВМ ХДАК

ПРОГРАМА КРУГЛОГО СТОЛУ

ОСНОВНІ ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ

Ключові проблеми у підготовці фахівців в аудіовізуальній сфері

Підвищення якості проведення усіх видів занять

Урізноманітнення форм та методів навчання

Впровадження інноваційних технологій як засіб розвитку творчої особистості здобувачів

Удосконалення підготовки навчально-методичних матеріалів

Поглиблення процесу взаємодії «здобувач – майстер курсу»

Посилення відповідальності виконання своїх обов'язків учасниками освітнього процесу

Розробка механізму стимулювання мотивації здобувачів до оволодіння фахом

Залучення здобувачів до засвоєння практичного досвіду

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

Розвиток партнерських взаємовідносин із закладами вищої освіти України та Європи

*Everything begins with choice
Все починається з вибору*

ФАКУЛЬТЕТ
АУДІО-
ВІЗУАЛЬНОГО
МИСТЕЦТВА

ДИСКУСІЯ

Відкрита дискусія спрямована на обговорення та пошук шляхів удосконалення освітнього процесу в аудіовізуальній сфері, які сприятимуть активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, підвищать ефективність набуття ними фахових знань, підвищать рівень професійної компетентності.

Життєвий успіх особистості – це результат стратегії і тактики, він твориться на основі системи цінностей, мотиваційної сфери та сформованості ідеалу майбутнього.

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Визначення
інтерактивного
навчання,
класифікація

Обґрунтування
використання
інтерактивного
навчання.

Методи
інтерактивного
навчання,
механізм їх вибору

Основні поняття

Активне навчання – це навчання, що залучає студентів до участі у виробленні пізнавальної інформації та пробуджує особисту відповідальність за те, що вони роблять.

Інтерактивне навчання – навчання, занурене у спілкування, діалогове навчання.

**АКТИВНІСТЬ +
СПІВПРАЦЯ**

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

включеність та активність:
у роботі задіяні всі слухачі,
відпрацьовується вміння
працювати у групі
(команді)

наявність партнерських відносин
суб'єктів навчання;
формуються позитивне
ставлення до опонента,
навички толерантного
спілкування,
кожен має можливість
пропонувати свою думку

створення комфортних
та сприятливих умов
навчання

спеціальна організація та
різноманітність форм роботи

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

розвиток ініціативності
студента

розвиток здібності самостійно
приймати рішення,
знаходити нестандартні варіанти
розв'язання
виховних особистісно
орієнтованих ситуацій

хід та результат
професійної підготовки
набуває особистісно
орієнтованого значення
для всіх учасників
навчального процесу;

майбутній фахівець відчуває
власну успішність, набуває
статусу суб'єкту взаємодії,
приймає участь в процесі
навчання на засадах власної
освітньої траєкторії

ПІРАМІДА ПІЗНАННЯ

ПІРАМІДА ПІЗНАННЯ

- **Лекція (5% засвоєння)** - найбільш швидкий спосіб надання необхідної інформації необмеженій кількості слухачів. Недоліком цього методу є те, що лекція ставить учасника в пасивну позицію слухача.
- **Читання (10% засвоєння)** – не потребує спеціально організованих умов, але не дозволяє досягти глибокого засвоєння інформації.
- **Аудіо-візуальні засоби (20% засвоєння)** – люди люблять дивитися кіно, слухати радіо, саме тому перегляд або прослуховування талановитого твору - чудовий спосіб для емоційного переживання інформації.
- **Використання засобів наочності (30% засвоєння)** - допомагає учасникам запам'ятовувати і засвоювати інформацію всіма каналами сприйняття: Наочна допомога може бути різноманітною: діаграми, слайди, макети, моделі, роздатковий матеріал, буклети, плакати та інше

ПІРАМІДА ПІЗНАННЯ

- **Обговорення в групах (50% засвоєння)** – дозволяє учасникам поділитися думками, враженнями та власним ставленням в рамках певної теми. Дискусії і "мозкові штурми" цінні тим, що дозволяють учасникам думати, аналізувати, детально розповідати про власні висновки, вислуховувати різноманітні думки інших.
- **Навчання практикою дії (70% засвоєння)** - це рольові ігри, програвання ситуацій, практичні заняття, самостійні дослідження. Придбаний таким чином досвід допомагає засвоїти інформацію, під час навчання.
- **Виступ в ролі ведучого (90% засвоєння).**
«Хочеш вивчити і зрозуміти сам - поясни іншому». Конфуцій

Умови ефективного навчання

- ❖ Мотивація до навчання.
- ❖ Комфортна обстановка, сприятливе соціально-психологічне середовище.
- ❖ *Активна участь в процесі навчання.*
- ❖ Досягнення успіху (позитивне підкріплення).
- ❖ Достатня кількість часу для засвоєння нових знань і умінь.
- ❖ Використання методів, які відповідають різним стилям і способам навчання.
- ❖ Використання знань і умінь суб'єктів навчання.
- ❖ Можливість застосувати нові знання на практиці.

Схема педагогічної взаємодії (В.Д.Вебер)

Освітній процес реалізується в межах шести, тісно пов'язаних між собою компонентів, що складають **схему педагогічної взаємодії**, запропонованої директором Міждисциплінарного центру дидактики вищої школи Більфельдського університету **Вільгельмом Вебером**

Схема педагогічної взаємодії (В.Д.Вебер)

1. Мета.

Метою роботи викладача під час занять є **інформовання**.

Заняття виступає як **тренінг**, інструмент сумісної роботи, вирішуючи більш конкретні питання.

Метою тренінгу є:

- підвищення рівня інформованості щодо проблеми;
- зміна ставлення до проблеми;
- формування позитивної мотивації;
- вироблення та розвиток навичок адаптивної поведінки, системи цінностей.

Схема педагогічної взаємодії (В.Д.Вебер)

2. Зміст заняття

визначається із
заявленої мети
та цільової групи

Схема педагогічної взаємодії (В.Д.Вебер)

3. Методи.

Під методом тренінгу розуміють обмежений рамковими умовами **спосіб реалізації мети** заняття через взаємодію суб'єктів освітньої діяльності.

Схема педагогічної взаємодії (В.Д.Вебер)

4. Рамкові умови.

Для ефективного освітнього процесу слід враховувати організаційні моменти:

- стан приміщення,
- підбір необхідного навчального матеріалу,
- час початку та закінчення,
- тривалість заняття.

Схема педагогічної взаємодії (В.Д.Вебер)

5. Учасники.

Визначається цільова група, на яку спрямовано заняття. Саме від цільової групи залежить мета, визначається зміст тренінгового процесу у відповідності до якого підбираються методи тренінгу.

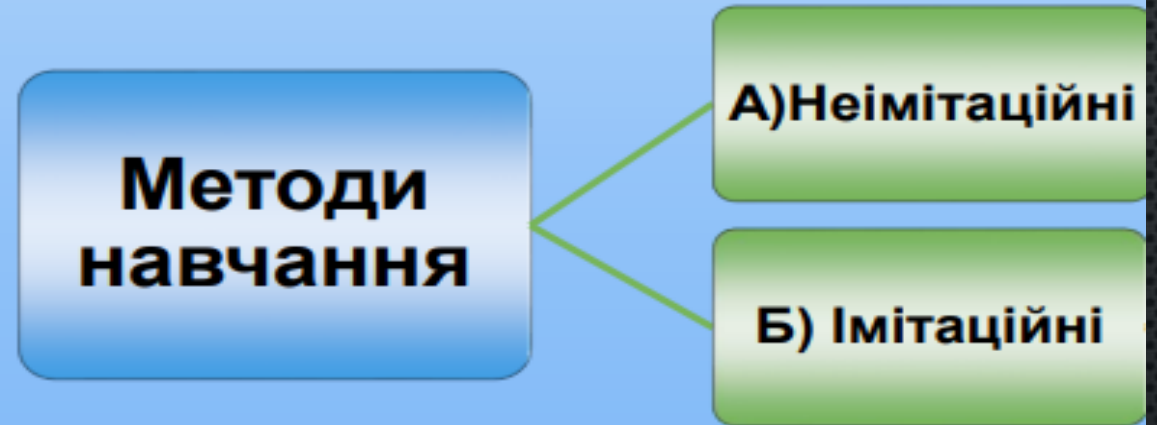
Схема педагогічної взаємодії (В.Д.Вебер)

6. Педагог-майстер.

Від його вмінь та кваліфікації залежить успіх освітнього процесу.

Класифікація методів навчання

Інтерактивні методи навчання

А) Неімітаційні методи

```
graph LR; A[А) Неімітаційні методи] --- B[Лекція-бесіда]; A --- C[Лекція-диспут]; A --- D[Проблемна лекція]; A --- E[Лекція з розгляду конкретних ситуацій]; A --- F[Лекція-вікторина]; A --- G[Лекція-консультація]; A --- H[Лекція-круглий стіл / прес-конференція]; A --- I[Лекція-залучення]; A --- J[Метод "Мозкового штурму"]
```

Лекція-бесіда

Лекція-диспут

Проблемна лекція

Лекція з розгляду конкретних ситуацій

Лекція-вікторина

Лекція-консультація

Лекція-круглий стіл / прес-конференція

Лекція-залучення

Метод "Мозкового штурму"

- **лекція-бесіда (діалог з аудиторією).** Надає можливість встановлення безпосереднього контакту лектора із слухачем;
 - **лекція-диспут** - на занятті відбуваються не лише відповіді на окремі запитання теми, але й вільний обмін думками між лектором та аудиторією в інтервалах між логічними поділами лекційного матеріалу;
 - **проблемна лекція**, на якій здійснюється розв'язання певних проблем, які формулює лектор в ході занять. Виклад матеріалу може бути як у вигляді проблемної бесіди (елементи інтерактивності) так і монологічним (наказовим);
 - **лекція з розгляду конкретних ситуацій** - подібна до лекції-диспуту, однак на обговорення зазвичай ставлять не певну проблему, а конкретну актуальну ситуацію.
 - **лекція-вікторина** – потребує постійного звернення до практичного (чи життєвого) досвіду слухачів;
-
- **лекція-консультація** загалом побудована на роз'ясненні найбільш складних або важливих запитань з предмету (теми), які безпосередньо ставлять слухачі лекторові - можливий вільний обмін думками;
 - **лекція-прес-конференція**, на яку запрошують фахівців, експертів, консультантів. Застосовується для розгляду складних та широкоформатних тем, де рівень компетенції конкретного викладача вже недостатній.
 - **метод залучення (суггеспедагогіка)**, який ґрунтується на відповідному впливові педагога на слухача, під час якого створюється визначений вплив на переконання чи рішення останнього без примусу чи установки.
 - **метод мозкового штурму** - дозволяє вільно висловлювати свої пропозиції (досить часто несподівані та творчі) в контексті запропонованої теми.

Інтерактивні методи навчання

- **ігри тренувального характеру (ігри-вправи)** містять непросту для виконання фахову ситуацію із певним визначеним порядком дій (наприклад: "Як я готую звіт про науково дослідну роботу..." (від 2 до 6-8 осіб, тривалість самої гри – 10-20 хвилин);
- **ігри-інсценівки (ігри-імітації)** - на основі виконання ігор, які ґрунтуються на розгляді фрагментів (чи повного набору) конкретної діяльності (того чи іншого виду), відпрацьовуються комунікативні навички.
- **розв'язання кейс-стаді** - тематика занять зазвичай скерована на вирішення ситуацій саме методом згурпованої командної роботи.
- **ігри-змагання** - одне і те ж завдання видається двом малим групам слухачів, після чого проводиться порівняння отриманих результатів та вибір найбільш оптимального вирішення проблеми;
- **ігрове проектування (управління проектами)** – імітується чи відтворюється процес створення або ж удосконалення об'єкта (за технологією проведення подібний методу ділових ігор);
- **соціально-психологічний тренінг** – формує у слухачів практичні навички (розвиток спеціальних умінь /навичок та тих, що скеровані на отримання досвіду з аналізу ситуацій спілкування).

Інтерактивні методи навчання

1. Творчі завдання.
2. Робота в малих групах.
3. Інтерактивні ігри:
 - 3.1. Рольові ігри та імітації
 - 3.2. Ділові ігри та моделювання.
 - 3.3. Освітні ігри.
4. Позааудиторні методи навчання (використання зовнішніх ресурсів):
 - 4.1. Запрошення спеціаліста/експерта.
 - 4.2. Екскурсії.
 - 4.3. Соціальні проекти.
 - 4.4. Змагання.
 - 4.5. Фільми, виставки, вистави

Інтерактивні методи навчання

5. Вивчення і закріплення нового інформативного матеріалу.

5.1. Інтерактивна лекція.

5.2. Робота з наочними посібниками, відео- і аудіоматеріалами.

5.3. Учень в ролі вчителя.

5.4. Дискусія.

6. Робота з документами.

6.2. Складання документів.

6.3. Письмова робота по обґрунтуванню своєї позиції

Інтерактивні методи навчання

7. Обговорення складних і дискусійних питань і проблем.

7.1. Займи позицію (шкала думок).

7.2. Зміни позицію.

7.3. Дебати.

7.4. Симпозіум.

8. Розв'язання проблем.

8.1. Дерево рішень.

8.2. Мозковий штурм.

8.3. Аналіз казусів.

8.4. Переговори та медіація.

ДЕБАТИ ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД ЗАНЯТЬ

Особливості дебатів

Дебати – один з інтерактивних видів діяльності, для якого характерний зіткнення позицій, одна з яких одержує перевагу в результаті обміну аргументами.

Дебати розвивають:

- Уміння протистояти аргументам.
- Інтелектуальну звичку не висловлювати думку, не вислухавши всіх аргументів, що утримує людину від скороспішних висновків.
- Під час дебатів вчимося. Процес дебатів має більше значення, чим результат.

Елементи дебатів

1. Тема.
2. Сторона, що стверджує (pro)
3. Сторона, що заперечує (contra)
4. Аргументи.
5. Підтримка і докази.
6. Спростування.
7. Рішення експертів.

ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД

Робота в малих групах

- Активна робота всіх на семінарі;
- робота в команді, взаємодопомога;
- оперативність, широта, глибина контролю за самотійною роботою студентів;
- підсилення взаємної вимогливості студентів і їхньої відповідальності;
- підвищення рівня об'єктивності оцінювання знань.

ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД КЕЙСІВ

Метод кейсів (case-study, метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу) — техніка навчання, що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій.

Кейси ґрунтуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації

- Студенти повинні дослідити ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і вибрати краще з них.
- Актуалізується комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні цієї проблеми
- Поєднується навчальну, аналітичну і виховну діяльність

Класифікація кейсів

По структурі:

Структуровані кейси – короткий і точний виклад ситуації з конкретними цифрами і даними. Для такого типу кейсів існує певна кількість правильних відповідей.

Неструктуровані кейси.
Вони є матеріалом з великою кількістю даних і призначені для оцінки стилю і швидкості мислення.

Кейси першовідкривачів.
Спостереження за рішенням такого кейса дає можливість побачити, чи здатна людина мислити нестандартно.

Види кейс-технологій

ВИБІР МЕТОДІВ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ

ПРОСТІ
МЕТОДИ

СКЛАДНІ
МЕТОДИ

Цілі курсу

НАБУТТЯ
ЗНАНЬ

НАБУТТЯ
ВМІНЬ

Взаємодія аудиторії

ОРГАНІЧНА
ВЗАЄМОДІЯ

ЕКСТЕНСИВНА
ВЗАЄМОДІЯ

Рівень досвіду суб'єктів навчання

НИЗЬКИЙ
РІВЕНЬ ДОСВІДУ

ВИСОКИЙ
РІВЕНЬ ДОСВІДУ

ПЛАНУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАНЯТЬ

- ▣ **Етап 1. Визначення потреб студентів у навчанні.**
- ▣ **Етап 2. Визначення мети навчання (суми результатів, яких хочемо досягнути, завдяки проведеним заняттям).**
- ▣ **Етап 3. Створення концепції навчання (формування суми ЗУНів)**
- ▣ **Етап 4. Підбір методів навчання.**
- ▣ **Етап 5. Аналіз та підготовка необхідних ресурсів**
- ▣ **Етап 6. Створення кінцевого варіанту навчальної програми**

Рекомендації

- Не експериментуйте одразу занадто широко.
- Представляючи новий метод учасникам, пропонуйте його як альтернативу наявним методам. Установлюйте зворотний зв'язок і відповідно реагуйте.
- Не перевантажуйте учасників надто великою кількістю видів діяльності. Менше часто означає більше. Використовуйте кілька методів, щоб «оживити» вашу програму.
- Чітко інструктуйте. Лаконічно формулюйте, чого ви очікуєте від учасників.
- Створюйте позитивну атмосферу.

Література

- Активізація навчального процесу у сучасній вищій школі: Метод. огляд / Уклад. Л. А. Якімова. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 32 с.
- **Інтерактивні методи навчання: Навч. посібник. /За заг. ред. П.Шевчука і П.Фенриха. — Щецін: Вид-во WSAP, 2005. — 170 с.**
- Пошетун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. — К., 2007.
- Софій Н.З., Кузьменко В.У. Про сто і один метод активного навчання. — К.: Крок за кроком, 2003. — 116 с.
- Технології навчання дорослих / [упор. О. Главник, Г. Бевз]. — К. : Главник, 2006. — 128 с.

Сучасний зміст освіти має орієнтуватися на:

- 1) використання інформаційних технологій
- 2) поширення інтерактивних методів навчання
- 3) створення електронного навчального контенту
- 4) відкритий доступ до цифрових ресурсів та інтелект-навчання для майбутнього

ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!